

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут агротехнологій, селекції та екології

University of Opole (Poland)

International Slavis University (Macedonia)

Cooperative Trade University of Moldova

«Урожайність та якість продукції рослинництва за сучасних технологій вирощування»

присвячена пам'яті професора Г. П. Жемели

30 вересня 2025 року

*Матеріали
Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції
30 вересня 2025 року*

**Полтава
2025**

УДК 633:631.559:006.015.5:631.5

У 71

Редакційна колегія:

Гангур В. В. – завідувач кафедри рослинництва Полтавського державного аграрного університету, доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник.

Маренич М. М. – директор навчально – наукового інституту агротехнологій, селекції та екології, доктор сільськогосподарських наук, професор кафедри селекції, насінництва і генетики

Куценко О. М. - професор кафедри рослинництва Полтавського державного аграрного університету, професор, кандидат сільськогосподарських наук

Jolanta Bojarszczuk - Doctor, adjunct, Institute of Soil Science and Plant Cultivation – State Research Institute in Puławy

Писаренко В. М. - професор кафедри захисту рослин Полтавського державного аграрного університету, професор, доктор сільськогосподарських наук

Білоножко В. Я. - професор кафедри екології та агротехнологій ННІ природничих та аграрних наук Черкаського національного університету ім. Богдана Хмельницького, професор, доктор сільськогосподарських наук

Полторецький С. П. - професор кафедри рослинництва ім. О. І. Зінченка Уманського національного університету садівництва, професор, доктор сільськогосподарських наук

Бараболя О. В. – доцент кафедри рослинництва, завідувач Науково-дослідної лабораторії якості зерна імені Г. П. Жемели Полтавського державного аграрного університету, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

Шакалій С. М. – доцент кафедри рослинництва, фахівець другої категорії Науково-дослідної лабораторії якості зерна імені Г. П. Жемели Полтавського державного аграрного університету, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

Урожайність та якість продукції рослинництва за сучасних технологій вирощування, присвячена пам'яті професора Г. П. Жемели: матеріали Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Полтава, 30 вересня 2025 р.). Полтава :ПДАУ, 2025. 181 с.

ISBN 978-617-8466-56-5

У збірнику представлені матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, присвяченої пам'яті професора Г. П. Жемели, за результатами досліджень щодо: перспективних напрямів вирощування продукції рослинництва; якості, стандартизації та сертифікації продукції рослинництва; актуальних проблем інноваційної економіки в АПВ, 4R технологій в агровиробництві; інноваційних напрямів зберігання та переробки продукції рослинництва, харчових технологіях. Матеріали призначені для наукових співробітників, викладачів, студентів та здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії вищих навчальних закладів, фахівців і керівників сільськогосподарських та переробних підприємств АПК різної організаційно- правової форми, працівників державного управління, освіти та місцевого самоврядування, всіх, кого цікавить проблематика урожайності й якості продукції рослинництва за сучасних технологій вирощування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів, точність наведених даних і відповідність принципам академічної доброчесності несуть автори. Матеріали видані в авторській редакції.

Рекомендовано до друку Вченою радою Полтавського державного аграрного університету (протокол N 3 від 27.10.2025 року)

© Автори тез, включені до збірника, 2025

© Полтавський державний аграрний університет, 2025

<i>Піщаленко М. А., Скляр С. С.</i>	122
ВПЛИВ СПОСОБІВ СІВБИ ТА ВІКУ ТРАВСТОЮ НА ЧИСЕЛЬНІСТЬ ФІТОФАГІВ	
<i>Шакалій С. М., Романко А.</i>	124
ПОЛЬОВА СХОЖІСТЬ НАСІННЯ І ГУСТОТА СТОЯННЯ РОСЛИН ЗАЛЕЖНО ВІД ПОПЕРЕДНИКА ТА ПОЖИВНОГО РЕЖИМУ	
<i>Шакалій С. М., Грищенко А.</i>	126
ФОРМУВАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ СТРУКТУРИ ВРОЖАЙНОСТІ ЗАЛЕЖНО ВІД ПОПЕРЕДНИКІВ	
<i>Шакалій С. М., Лисенков Я.</i>	129
ВПЛИВ СОРТОВИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ВІВСА НА МОРФОЛОГІЧНІ ПОКАЗНИКИ	
<i>Піщаленко М. А., Калініченко Н. О., Демченко О. В.</i>	132
ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРОВАНОГО ЗАХИСТУ МОРКВИ	
<i>Піщаленко М. А., Кріпак А. В.</i>	135
ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРОВАНОЇ СИСТЕМИ ЗАХИСТУ ОЗИМОЇ ПШЕНИЦІ ВІД ЧОРНОЇ ПШЕНИЧНОЇ МУХИ	
<i>Піщаленко М. А., Муллер М. С., Стешенко М. А.</i>	137
СУЧАСНИЙ СТАН ВИВЧЕННЯ ПИТАННЯ ЕНТОМОКОМПЛЕКСІВ ФІТОФАГІВ АГРОЦЕНОЗІВ ГОРОХУ	
<i>Піщаленко М. А., Саєнко А. О.</i>	138
ОСОБЛИВОСТІ СИСТЕМИ ЗАХИСТУ РІПАКА ЯРОГО ВІД КОМПЛЕКСУ КОМАХ-ШКІДНИКІВ	
<i>Піщаленко М. А., Таргонська В. А.</i>	140
ОСОБЛИВОСТІ КОМПЛЕКСУ ХВОРОБ КУКУРУДЗИ	
<i>Білоножко В. Я., Коробко О. О., Гавриленко В. С.</i>	142
ЗАКОНОМІРНОСТІ ТЕХНОЛОГІЙ ВИРОЩУВАННЯ КУЛЬТУРНИХ РОСЛИН	
<i>S. Yurchenko, B. Palaziuk</i>	144
FORMATION OF YIELD OF SOFT WINTER WHEAT DEPENDING ON VARIETAL PROPERTIES AND THE INFLUENCE OF BIOSTIMULANTS BASED ON RHIZOBACTERIA	
<i>S. Yurchenko, B. Stepanenko</i>	145
GRAIN YIELD OF CORN HYBRIDS DEPENDS ON THEIR MATURITY GROUP	
<i>Баган А. В., Рощена Д. О.</i>	148
ВИКОРИСТАННЯ БАРБАРІСУ В ОЗЕЛЕНЕННІ	
<i>S. Yurchenko, E. Dudka</i>	150
FORMATION OF FRUIT YIELD AND QUALITY DEPENDING ON FOLIAR FEEDING OF SOWN CUCUMBER IN PROTECTED SOIL CONDITIONS	
<i>Бараболя О. В., Корецький Б.</i>	152
ПШЕНИЦЯ Є ГОЛОВНОЮ ХЛІБНОЮ КУЛЬТУРОЮ	
<i>Рибальченко А. М., Огар В. В.</i>	155
ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ПОЗАКОРЕНЕВОГО ПІДЖИВЛЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ КУКУРУДЗИ	
2. ЯКІСТЬ, СТАНДАРТИЗАЦІЯ ТА СЕРТИФІКАЦІЯ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА.	
<i>Бараболя О. В., Ананченко В. С.</i>	158

Разом з тим, не зважаючи на складні часи для нашої держави на сьогодні одним із пріоритетних напрямків розвитку фермерських господарств є відродження тваринництва. Це вимагатиме збільшення обсягів виробництва високобілкових кормів, зокрема з використанням гороху. Тому є впевненість, що горох знову; буде включено в сівозміну і буде затребуваною культурою.

Необхідно насамперед удосконалити методи моніторингу та прогнозу шкідників гороху, районувати конкретну територію за рівнем поширення та їх шкодочинності, оцінити вплив агротехнічних прийомів та показати роль природних ентомофагів у регуляції чисельності шкідливих комах, а також уточнити фенологію розвитку шкідників та визначити біологічну та господарську ефективність нових інсектицидів. Для цього наука вже сьогодні має розробити комплекс заходів щодо одержання стабільно високих урожаїв гороху, у тому числі щодо ефективного захисту посівів від шкідливих комах.

Список використаних джерел

1. Naveedab M., Hejazic V., Asghar M. A., Kamboh A., Jilany G., Muhammad K., Fawwad S., Babazadehh A. D., Fang Xia, Faezeh M.-G., Wen Li, Zhou H., Hu X. Chlorogenic acid (CGA): A pharmacological F. review and call for further research. Biomedicine & Pharmacotherapy. 2018. №97: P. 67–74. <https://doi.org/10.1016/j.biopha.2017.10.064>
2. Піщаленко М.А. Панасенко В. С. Ефективність біологічного методу в боротьбі з комплексом шкідників гороху /Сучасні аспекти і технології у захисті рослин : матеріали Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (Полтава, 16 лютого 2021 р.). Полтава: ПДАА, 2021. С. – 61-63.
3. Федоренко В.П., Покозій Й.Т., Круть М.В. Ентомологія /Підручник за ред. В.П.Федоренка -К: Фенікс, Колообіг, 2013 -344 с.

Піщаленко Марина Анатоліївна, канд. с.-г. наук, доцент

ORCID ID: ([0000-0001-8954-8256](https://orcid.org/0000-0001-8954-8256))

Саєнко Антон Олександрович

здобувач ступеня доктор філософії

Полтавський державний аграрний університет

м. Полтава

ОСОБЛИВОСТІ СИСТЕМИ ЗАХИСТУ РІПАКА ЯРОГО ВІД КОМПЛЕКСУ КОМАХ-ШКІДНИКІВ

В умовах дефіциту органічних добрив велике значення для збереження та підвищення родючості ґрунту має ріпак і як сидерат і як цінна технічна культура,

залишаючи на кожному гектарі в 1,5-2 рази більше кореневих залишків, ніж конюшина. За результатами досліджень, при заорюванні 15-20 т зеленої маси ярого ріпаку разом із кореневими залишками на 1 га в ґрунт надходить від 20 до 30 т органічної речовини, що містить 20-40 кг азоту, 10-20 кг фосфору та 40-90 кг калію. Витрати сукупної енергії при обробітку ріпаку, як сидерату, становить 9,1-9,9 ГДж/га, що у 1,5-2,7 рази нижче, ніж при вирощуванні інших однорічних культур [1].

Вирощування ярого ріпаку в зернопаротрав'яній сівозміні за оптимізованою технологією забезпечує поліпшення фізичних властивостей ґрунту, дозволяє обробляти наступну за ним культуру (пшеницю) без додаткового внесення азоту. Це створює умови для переходу до мінімізації обробітку ґрунту та відкриває шляхи до ресурсозбереження.

Вирощування ріпаку виправдане і з позиції охорони навколишнього середовища. Інтенсивно поглинаючи поживні речовини, він перешкоджає вимиванню нітратів у ґрунтові води. Один гектар посіву озимого ріпаку виділяє 10,6 млн. л кисню, що у 2,5 рази більше, ніж така сама площа лісу. Пропонується також використати посіви ріпаку при рекультивації земель забруднених важкими металами. Ріпак - хороший медонос. Збір меду досягає 100 кг із 1 га [2].

Незважаючи на значне збільшення площ під ярим ріпаком врожайність його насіння залишається низькою. Однією з причин такого низького збирання врожаю насіння ярого ріпаку є шкідники, які заселяють культуру від початку сходів до збирання врожаю. У системах заходів щодо захисту ріпаку від шкідників, розроблених в нашій країні, поряд з агротехнічними прийомами (дотримання сівозміни, ретельна обробка ґрунту, оптимальні терміни сівби і т.д.), значна роль відводиться хімічному.

На сьогодні рекомендовані для застосування на яром ріпаку інсектициди як правило, обмежуються переважно піретроїдами, серед яких найбільш широко використовуються карате Зеон, Арріво і Ф'юрі, високотоксичним для теплокровних препаратом для обробки насіння фураданом і неонікотиноїдом круйзер [1,2].

Проблема захисту цієї цінної культури ускладнена також фрагментарністю відомостей про видовий склад фітофагів агроценозів ріпаку та їх біоекології, які базуються в основному на даних, отриманих ще у першій третині минулого століття.

На сьогодні створення ефективної інтегрованої системи захисту ріпаку у Полтавському регіоні ускладнюється ще й тим, що посушливі ґрунтово-кліматичні умови останніх років вимагають вдосконалення та розробки відповідних технологій щодо застосування як хімічних так і біологічних засобів захисту.

Список використаних джерел

1. Інтегрована система захисту:
http://podolyanchuk.ucoz.ua/load/agrotekhnologija/materiali_dlja_uchniv/zakhodi_borotbi_iz_shkidnikami_ta_khvorobami_s_g_kultur/20-1-0-42.
2. Prognoz-2022-povna versiya URL: <https://dpss.gov.ua/storage/app/sites/>

Піщаленко Марина Анатоліївна

канд. с.-г. наук, доцент

ORCID ID: ([0000-0001-8954-8256](https://orcid.org/0000-0001-8954-8256))

Таргонська Вікторія Анатоліївна

бакалавр

Полтавський державний аграрний університет

м. Полтава

ОСОБЛИВОСТІ КОМПЛЕКСУ ХВОРОБ КУКУРУДЗИ

Кукурудза — одна з провідних зернових культур України, важлива як для харчування, так і для тваринництва. Та попри це, різноманітні хвороби щороку зменшують її врожайність і погіршують якість зерна. Ефективний захист культури від захворювань — ключ до стабільного і високого врожаю.

На сьогодні найбільшої шкоди кукурудзі завдають грибкові хвороби, викликані різними грибами роду: *Fusarium*, *Alternaria*, *Penicillium*, *Pythium*. Ураження хворобами сприяє зменшенню кількості та якості зерна у качані: уражені качани мають меншу масу, зерно може бути пустим або пошкодженим грибами. При зараженні насіння: зменшується схожість і енергія проростання, сходи можуть загинути. Прояву хвороб у кукурудзи сприяє стрес, причиною якого найчастіше може бути посуха, надлишок вологи, дефіцит елементів живлення, що послаблюють імунітет рослин і сприяють прояву хвороб.

Основними ознаками найпоширеніших хвороб кукурудзи в Україні є:

Фузаріоз (*Fusarium*), - продукує токсини, які шкідливі для людей та тварин, якщо зерно потрапляє до кормової або харчової продукції. Сприяє зниженню загальної продуктивності поля: пошкоджені грибом рослини ростуть слабше, спостерігається падіння продуктивності листової поверхні та якості супутніх показників таких як вміст крохмалю та білку в зерні.

Пухирчаста сажка (*Ustilago zeae*) - ураження проявляється в здутті стебел та листків кукурудзи. Найбільше, втрачається врожаю при ранньому зараженні

Нігроспоров (*Nigrospora oryzae*) - уражається стебло і ніжка качана, проявляється як поява на них чорного нальоту.